

Стоматолошки факултет – Скопје
Клиника за мобилна стоматолошка протетика

СОМАТОМЕТРИСКИ АСПЕКТ НА ОДНОСОТ НА ДОЛЖИНАТА НА ГОРНАТА УСНА И ВИДЛИВОСТА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ МАКСИЛАРНИ ИНЦИЗИВИ

Дејаноски К.

Видливоста на забите е индивидуална естетска особина. Екстраоралниот метод за определување на ориентационата површина, при што се одредува и видливоста на забите, има единствен критериум за сите пациенти. Во трудот, авторот преку соматометриска анализа го прикажува односот на видливоста на централните максиларни инцизиви и должината на горната усна, кај природна дентиција.

клучни зборови: заб; инцизив; максила; дентиција; меѓувлични односи

Мастикаторната, естетската и фонетската функција се основа на биолошката улога на забната протеза. Естетиката има примарно значење ако се има предвид местоположбата на забите и нивното влијание на фонацијата. Нејзината реализација е преку определување на меѓувличните односи, изборот и поставата на забите, како и завршното моделирање и обработување на протезата.

Определувањето на висината на ориентационата протетичка рамнина, со што се дефинира видливоста на фронталните заби, е најтесно поврзано со естетската функција на протезата. Особено екстраоралниот метод кај кој висината на ориентационата протетичка рамнина се определува според долниот раб на горната усна.

Цел на трудот е кај група испитаници да се согледа влијанието на должината на горната усна на висината на ориентационата протетичка рамнина во меѓувличниот простор, односно видливоста на горните фронтални заби, како и меѓусебните димензионални односи на горните предни заби кај интактни забни низови од I класа по Енгл.

Материјал и метод

За должината на горната усна го меревме растојанието од субназион до најниската површина на горната усна, во услови на благо подотворена уста, при изговарање на самогласките „а“, „е“ или „и“, при што горната усна не се движи. Во истата положба на лабијалната површина на забот, одбележавме линија на местото каде што горната усна го покрива забот и го меревме растојанието од таа линија до марго инцизивум, како видливост на забите.

При мерењето се користени соматометриски методи о лизгачки ленир на 50 испитаници, 26 од машки и 24 од женски пол, на возраст од 18 до 23 години, кај кои се констатирани интактни забни низови и неутрооклузија.

Резултати

Според должината на горната усна, испитаниците ги поделивме во три групи и ги поставивме во однос со полот, прикажани во табелата бр. 1. Првата група испитаници со усна до 19 мм, се 4% мажи и 20% жени, вкупно 24%. Во втората група, со усна од 19 до 22мм, жените се застапени со 24%, а мажите со 36%, или вкупно 60% од испитаниците. Третата група ја сочинуваат испитаници со усна над 23 мм, од кои 4% се од женски и 12% од машки, или вкупно 16%.

Од табелата 2, каде што е даден соодносот на должината на усната и видливоста на централните максиларни инцизиви, се гледа дека средна должина на горна усна е 18,9 мм кај женскиот и 21,2 кај машкиот пол. Средната видливост кај жените е 3,5 мм а кај мажите 2,6 мм.

ТАБЕЛА I

РЕЗУЛТАТИ ОД МЕРЕЊЕТО НА ДОЛЖИНАТА НА ГОРНАТА УСНА КАЈ СТУДЕНТСКАТА МЛАДИНА

Должина на горната усна	Испитаници		Женски		Машки	
	број	(%)	број	(%)	број	(%)
19 мм	12	(24)	10	(20)	2	(4)
19-22мм	30	(60)	12	(24)	18	(36)
23 мм	8	(16)	2	(4)	6	(12)
вкупно	50	(100)	24	(48)	26	(52)

ТАБЕЛА II

ОДНОСИ НА ДОЛЖИНАТА НА УСНАТА И ВИДЛИВОСТА НА ЗАБИТЕ СПОРЕД ПОЛОТ

	Должина на горната усна	Видливост на 11,21
женски	18,9	3,5
машки	21,2	2,6

ТАБЕЛА III

ОДНОСИ НА ВИДЛИВОСТА НА ЗАБИТЕ СПОРЕД ВИДОТ НА УСНАТА И ПОЛОТ

Должина на горната усна	Видливост на 11 и 21	
	женски	машки
19 мм	4,0	3,5
19-22 мм	3,04	2,66
23 мм	2,25	2,6

ТАБЕЛА IV

ОДНОСИ НА ВИДЛИВОСТА, ШИРИНАТА И ВИСИНАТА НА КОРОНКИТЕ НА ФРОНТАЛНИТЕ ЗАБИ

Заби	Женски			Машки		
	11,21	12,22	13,23	11,21	12,22	13,23
видливост	3,5	3,5	0,3	2,6	1,1	0,1
висина на коронката	10,5	8,8	9,8	10,7	9,1	10,4
ширина на коронката	18,9	7,0	8,3	9,1	7,0	8,6

Во табелата 3 е прикажана видливоста на централните иницизиви кај обата пола во однос на трите групи на должина на усните.

Во табелата 4 е прикажан односот на видливоста, висината на коронката и нејзината ширина, на горните фронтални заби кај обата пола.

Дискусија

Влијанието на висината на ориентационата протетичка рамнина врз видливоста на горните фронтални заби е неоспорно. Повеќе автори (Железаров, 1971; Сувин, 1984; Брановачки, 1984; Lejoueux, 1976) сметаат дека таа треба да се определи за 1-2мм под нивото на горната усна, со што сите пациенти ги класифицираат во една група.

Hurst(цит. по Бојанов 1970) констатирал дека постои зависност помеѓу висината на протетичката рамнина, интероклузалниот простор и должината на горната усна.

Landi (цит. по Брановачки, 1984), вели дека видливоста на предните заби зависи од карактерот на личноста, при што е поизразена кај оптимистите, а пократка кај повлечените и тивки лица.

Според Suvin (1984), видливоста на горните фронтални заби зависи од обликот на лицето, типот на оклузијата и возраста на испитаникот.

Нашите испитувања покажаа дека постои корелативен однос помеѓу должината на горната усна, полот и видливоста на забите. Поделбата на испитаниците во три групи според должината на усната покажува дека најголем број припаѓаат на втората група (60%), потоа следува првата (со 24%) и најмал број на третата (16%).

Од резултатите за видливоста на централните максиларни иницизиви, како најважни за естетиката, забележуваме дека видливоста на забите е во обратно пропорционален однос со должината на горната усна, што особено се истакнува кај првата и третата група. Определувањето на висината на протетичката рамнина за 1-2 мм под нивото на горната усна е оправдано само кај испитаниците од втората група со должина на усната од 19 до 22 мм, а кај другите две групи треба да се почитува и должината на усната. Вредностите на видливоста на забите и должината на горната усна во однос а полот, односно пократката усна и поголемата видливост на забите кај женскиот пол и обратно, кај мажите се елементи кои треба да се респектираат при определувањето на меѓувеличните односи од аспект на естетиката. Минималните разлики во висината на коронката кај половите, освен канините, укажуваат дека пократката усна кај жените ја условува поголемата видливост на забите, што е спротивно кај мажите.

Во нашето испитување не беа опфатени другите фактори што според некои автори имаат влијание на видливоста на забите.

Заклучок

При определувањето на меѓувеличниот однос, корелативноста помеѓу видливоста на забите, должината на горната усна и полот треба да се респектираат како еден од факторите при определувањето на висината на ориентационата протетичка рамнина.

SOMATOMETRIC ASPECTS OF THE RELATION BETWEEN UPPER LIP LENGTH AND VISIBILITY OF CENTRAL MAXILLARY INCISORS

Summary

Teeth visibility is an individual esthetic property. The extraoral method of determination of orientation surface, which helps to set the visibility of teeth, has a unique criterium for all patients.

In this paper, using a somatometric analysis the author relates visibility of maxillary incisors to upper lip length in natural dentition.

key words: tooth; incisor; maxilla; dentition; jaw relation records

Литература

1. Бојанов Б.: Брзото и точно определување на висината на грізот и централната оклузија при беззубните вилицы, Зборник на трудови од II собир на стомат. на СРМ, Охрид, 1970
2. Бојанов Б.: Клиника на ортопедичната стоматологија, Медицина и физкултуртура, Софија, 1973
3. Брановачки П., Соколовиќ Б.: Тотална протеза, Градина, Ниш 1984
4. Железаров Д.: Дентална протетика, Универзитет „Кирил и Методиј“, Скопје, 1971
5. Suvin M.: Totalna proteza, Školska kwiga, Zagreb, 1984
6. Lejoyeux J: Prothese complete, Maloine S.A., Paris, 1976